

Za koga,
za Slovenijo

Sindikat vojakov Slovenije

p.p. 56

2310 Slovenska Bistrica

Številka: DZ 05/15

Datum: 26.5.2015

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

ODBOR ZA OBRAMBO

POSLANCI

ODGOVOR NA MNENJI

**v zvezi z vloženo zahtevo za oceno ustavnosti
prvega odstavka 99. člena Zakona o obrambi (U-I-289/13)**

VLADE IN ZAKONODAJNO-PRAVNE SLUŽBE

DRŽAVNEGA ZBORA REPUBLIKE SLOVENIJE

Vlagatelj zahteve za oceno ustavnosti Sindikat vojakov Slovenije (v nadaljevanju SVS) se obrača na člane odbora za obrambo z odgovorom na mnenji Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju Vlada RS) "Mnenje o zahtevi za oceno ustavnosti prvega odstavka 99. člena Zakona o obrambi" št. 05001-11/2015/6 z dne 22. 04. 2015 in Zakonodajno - pravne službe Državnega zbora Republike Slovenije "Mnenje o zahtevi Sindikata vojakov Slovenije za oceno ustavnosti prvega odstavka 99. člena Zakona o obrambi (Ur. l. RS, št. 103/04 – upb.) (U-I-289/13) " št. 200-01/15-1/5 z dne 05. 05. 2015.

SVS se z navedbami in stališči Vlade in zakonodajno - pravne službe Državnega zbora v njunih mnenjih ne strinja in zato podaja ta odgovor članom Odbora za obrambo pred sprejetjem mnenja Državnega zbora za Ustavno sodišče in **apelira na poslance**, da pripravljene **mnenja ne sprejmejo**.

Glede stališča Vlade RS so opredelitve SVS do navedb sledeče:

Vlada RS pod točko III. v drugem odstavku podanega mnenja navaja, da izhaja iz komentarja Ustave Republike Slovenije (v nadaljevanju URS), da se je ustavo dajalec z vidika varstva pravic odločil za omejevanje pravic do stavke po strožjem objektivnem kriteriju, torej omejevanje glede na vrsto dejavnosti in ne po blažjem subjektivnem kriteriju, ki bi omogočal izključitev pravice do stavke posameznim kategorijam v celoti.

SVS se z navedenim ne strinja. V Komentarju URS¹ je zapisano, da URS dovoljuje omejevanje pravice do stavke po objektivnem kriteriju. Omejevanje pravice do stavke po objektivnem kriteriju pa pomeni, da je to **pravico mogoče omejiti vsakemu delavcu**, vendar **ne do te mere, da bi omejitve prerasle v prepoved stavke**, torej v odvzem ali prepoved pravice, kar pomeni, da zakonodajalec, glede na izbiro objektivnega kriterija, **ne bi smel v popolnosti prepovedati stavke vojaškim osebam**. Prav tako 77. člen URS predvideva le omejitev stavke, če to zahteva javna korist, **ne predvideva pa popolne prepovedi**.

¹ Komentar Ustave Republike Slovenije, več avtorjev, založnica Fakulteta za podiplomske državne in evropske študije Ljubljana, Ljubljana 2002.

Nadalje Vlada RS v četrtem odstavku podanega stališča navaja, da je pravica do stavke na obrambnem področju urejena v 99. členu Zakona o obrambi (v nadaljevanju ZObr)², pri čemer vojaške osebe med opravljanjem vojaške službe nimajo pravice do stavke, ostali delavci na obrambnem področju pa lahko pravico do stavke uresničujejo pod pogoji, ki jih določa Zakon o javnih uslužbencih (v nadaljevanju ZJU)³. Vlada RS izpostavlja dejstvo, da lahko ostali delavci na obrambnem področju uveljavljajo pravico do stavke, kot da ostali zaposleni predstavljajo večino zaposlenih na obrambnem področju in da je zato popolna prepoved stavke za nekaj malega zaposlenih popolnoma v skladu z URS. Vendar so vojaške osebe tiste, ki predstavljajo **86 odstotkov vseh zaposlenih na obrambnem področju**, od 7.809 zaposlenih na obrambnem področju je vojaških oseb 6.704, torej velika večina jih Vlada RS obravnava kot manjšino in češ, da se jim **zaradi malo številčnosti pravica do stavke lahko popolnoma prepove**. URS predvideva omejevanje pravice do stavke tudi po subjektivnih kriterijih, vendar je subjektivni kriterij potrebno pravilno interpretirati, saj 2. odstavek **77. člena URS ne dovoljuje subjektivnega omejevanja pravice do stavke** v tem smislu, **da se določeni kategoriji delavcev** (kategorijah - službah) **stavka v celoti prepove**.

Delavci v organih za "ljudsko" obrambo in notranje zadeve uveljavljajo pravico do stavke pod pogoji, ki so določeni z zakoni, ki urejajo pravice in obveznosti delavcev v teh organih. Tudi če štejemo, da je zakon izvrševanje pravice nekaterih delavcev do stavke podredil določenim objektivnim omejitvam, gre v končni posledici le za dopuščanje tudi subjektivnih omejitev.

Vlada RS nadalje v svojem mnenju navaja, da je temeljna značilnost vojaških nalog, da gre po vsebini in pomenu za takšno vrsto nalog, ki jih je v veliki večini potrebno opravljati neprekinjeno. V tretjem odstavku 99. člena ZObr so določene naloge, ki jih morajo opravljati ostali (vsi razen vojaških oseb) zaposleni na obrambnem področju v primeru stavke in takšne omejitve bi morale veljati tudi za vojaške osebe, saj bi s tem bila zagotovljena kontinuiteta vseh nalog, ki jih vojaške osebe in delavci na obrambnem področju. **S popolno prepovedjo stavke vojaških osebam so le te** napram ostalim delavcem na obrambnem področju in notranjih zadev **neenako obravnavane**, kar pa je v neskladju s 14. členom URS.

SVS prav poudarja tudi, da sta po Zakonu o službi v slovenski vojski (v nadaljevanju ZSSloV)⁴ stalna in povišana pripravljenost izenačeni z izrednim vojnim stanjem (3. člen ZSSloV, točka 9), v katerem pa je stavka po 4. odstavku 99. člena ZObr prepovedana za vojaške osebe in delavce, ki opravljajo upravne in strokovne zadeve na obrambnem področju, torej vsem. Torej je tudi **z določili ZSSloV popolnoma omejena stavka za vse naloge, ki jih mora Slovenska vojska izvrševati nenehno** tudi v miru in zato ni potrebe po popolni prepovedi stavke vojaškim osebam.

Definicija povišane pripravljenosti po ZSSloV

"Povišana pripravljenost je potrebno ali zahtevano stanje v poveljstvu, enoti ali zavodu v miru, med izvajanjem nalog Slovenske vojske **zunaj države**, med **pripravljenostjo** ali **izvajanjem nalog kolektivne obrambe** v skladu z načrti v okviru zavezništva ter **v izrednem ali vojnem stanju**, ki izraža sposobnost, da poveljstvo, enota ali zavod v skladu z načrti uporabe organizirano in pravočasno začne izvajati zaukazano delovanje, ne glede na razmere, kraj ali nasprotnika. Za povišano pripravljenost se šteje **tudi čas po sprejemu odločitve, da se napoti na izvrševanje nalog določena enota**, ki je dana na razpolago za uporabo v skladu z načrti za kolektivno obrambo v okviru zavezništva oziroma v skladu z drugimi mednarodnimi pogodbami, **v obdobju šestih mesecev ali krajšem obdobju pred opravljanjem vojaške službe izven države**. Povišana pripravljenost v miru se uvede s pisnim ukazom načelnika ali načelnice Generalštaba Slovenske vojske. Povišana pripravljenost poveljstev, enot in zavodov izraža zlasti njihovo večjo bojno pripravljenost in se šteje za najpomembnejšo nalogo Slovenske vojske."

² Zakon o obrambi ZObr (Ur. l. RS št. 103/04).

³ Zakon o javnih uslužbencih (Ur. l. RS št. 63/07, s spremembami).

⁴ Zakon o službi v slovenski vojski (Ur. l. RS št. 68/07, s spremembami).

Ena izmed glavnih poudarkov Vlade RS proti razveljavitvi 1. odstavka 99. člena ZObr je ta, da je vojska organizirana po načelu enostarešinstva, kar pa pomeni, da gre za razmerje nadrejeni – podrejeni in da morajo vojaške osebe ukaze izvrševati brez ugovaranja, dosledno in popolno. Navedeno pomeni, da je **brezpogojno izvrševanje ukazov v Slovenski vojski delovni proces**. Tako kot je delavcu odrejeno delo npr. z delovnim nalogom, je v vojski vojaku delo odrejeno z ukazi, razlika je ta, da se vojaška služba opravlja 24 ur na dan, pa kljub temu, za razliko od delavcev **vojaške osebe nimajo nobenih pravnih sredstev zoper ukaze**, medtem ko se delavci o izvrševanju delovnih nalog odločajo po lastni presoji in imajo vsa pravna sredstva za zaščito svojih pravic v zvezi z delovnim procesom.

Glede na to, da se Vlada RS sklicuje na dejstvo, da je prepoved stavke vojaškim osebam prepovedana **zaradi javne koristi**, bi po tem takem **enako moralo veljati za policiste**, saj imajo ti, kljub na njihovo specifiko dela in pravico do nošenja in uporabe orožja pravico do stavke, seveda pod določenimi pogoji. **Policisti morajo biti operativni v miru brez razglašenega vojnega stanja ali izrednih razmera pa lahko stavkajo ob spoštovanju zakonskih omejitev**. SVS se strinja z dejstvom, da se v stanju povišane pripravljenosti oz. v vojnem stanju ne sme stavkati, ker bi posledice posegale v javno korist. **Ne strinja pa se s prepovedjo stavke v obdobju miru, ko pa stavka ne bi imela posledic na javno korist.**

Glede mednarodne ureditve stavke Vlada RS navaja, da so maloštevilne tiste države, ki pravico do stavke pripadnikom oboroženih sil formalno sicer priznavajo, vendar v izjemnih primerih in pod strogimi pogoji. **SVS se z navedenim strinja in poudarja, da se strinja s postavitvijo pogojev**, ki so sicer že opredeljeni v 3. odstavku ZSSloV, **sporen je samo 1. odstavek 99. člena**, ki **popolnoma prepoveduje pravico do stavke**. V SVS nismo seznanjeni ali imajo v drugih državah, kjer velja prepoved stavke za vojaške osebe, enako pravico do sindikalne svobode kot jo imajo sindikati v RS po ustavi, saj je pri nas pravica do sindikalne svobode v 77. členu URS dvignjena na ustavno raven, in prav tako tudi pravica do stavke, v državah s prepovedjo stavke vojaškim osebam pa verjetno temu ni tako oziroma se Vlada RS do tega ni opredelila. **Slovenija se ne more enačiti z recimo Turčijo, kjer je v oboroženih silah zakonito tudi pretepanje vojakov.**

Pravica do stavke je po komentarju URS "samostojna ustavna pravica, katere naslovník (titular) so delavci. Gre za individualno pravico, ki pa se lahko uresničuje le kolektivno. Stavko lahko organizirajo sami delavci, lahko pa jo organizira tudi sindikat. V tem primeru prihaja do prepletanja (podvajanja) te ustavne pravice s pravico do sindikalne svobode iz 76. člena: pravica do stavke je namreč tudi pomemben element akcijske svobode sindikatov. "

SVS poudarja, da je glavna in temeljna naloga vojaških oseb **obramba ozemeljske celovitosti Slovenije**, kar pomeni, da bi **v stanju miru vojaške osebe lahko operativno opravljale nujne naloge in uresničevale pravico do kolektivnega združevanja, torej do stavke**. Stavka bi bila **zadnja možnost pred izčrpanjem vseh pravnih sredstev**, saj je **stopnjevanje socialnega dialoga predpogoj za zakonito stavko**.

Potrebno je poudariti, da je v preteklosti država za očitno prikrajšanje za ustavno pravico vojaških oseb v zameno za prepoved stavke izplačevala dodatek za prepoved stavke, kar pa je bilo v letu 2008 z uvedbo novega plačnega sistema ukinjeno.

V 2. odst. 77. člena URS dopušča zakonsko omejitev pravice do stavke. Tu prihaja do določenega neskladja (nejasnosti), ki je posledica ločenega in različnega urejanja dveh povezanih pravic: pravice do sindikalne svobode in pravice do stavke. URS ne določa omejitev pravice do sindikalne svobode, dopušča pa **omejitve** pravice do stavke, torej **le omejite in ne popolno prepoved** kot določa z zahtevo izpodbijani odstavek 99. člena ZObr.

Prepoved naj bi bila dopustna le za tiste javne uslužbence, ki opravljajo funkcijo javne oblasti, za druge zaposlene v javnih službah pa le, če gre za službe, v katerih bi prekinitev dela lahko ogrozila življenje, osebno varnost ali zdravje celotnega prebivalstva ali samo njegovega dela.

Kot take Odbor za sindikalno svobodo šteje zdravstvo, oskrbo z vodo in elektriko, telefon in kontrolo letalskega prometa. Utemeljeni razlogi za prepoved stavke vojaškim osebam, ki bi posegali v javni interes, bi glede na navedeno bili samo, če bi s stavko utegnila nastati neposredna nevarnost ali izjemno hude posledice za življenje in zdravje ljudi ali njihovo varnost in varnost premoženja ali druge škodljive nepopravljive posledice in če ne bi bil zagotovljen minimum delovnega procesa in izpolnjevanje mednarodnih obveznosti.

SVS je mnenja, da je nujna razveljavitev 1. odstavka 99. člena ZObr, saj bodo le tako vojaške osebe obravnavane kot enakovredni državljani skupaj z ostalimi uslužbenci na obrambnem področju in seveda s policisti, ki jim je stavka dovoljena pod posebnimi pogoji. Vojaške osebe si ne želijo privilegijev, želijo biti le enako obravnavo pod enakimi pogoji, da se bodo lahko tako kot vsi drugi državljani RS borili za svoje pravice iz delovnega razmerja.

V izogib podvajanju navedb, se SVS do mnenja zakonodajno – pravne službe državnega zbora ne bo opredelil, ker le ta zavzema oz. v večini kar povzema enaka stališča kot Vlada RS.

Da povzamemo, osnovno poslanstvo Slovenske vojske je obramba ozemeljske celovitosti Republike Slovenije in **dokler ta ni ogrožena tudi ni razlogov za neenako obravnavo vojaških oseb** in popolno prepoved osnovne pravice delavcev do stavke ob istočasno dovoljeni stavki z omejitvami policistom, katerih osnovno poslanstvo se izvaja vsak dan, v miru, ko ni ogroženosti ozemeljske celovitosti.

Popolna prepoved stavke je vojake pripeljala na rob revščine in so v nepoštenem plačnem sistemu plačani najslabše. Njihove plače so določene enostransko z uredbo vlade, ker **vladi ni do socialnega dialoga z zaposlenimi v Slovenski vojski**, saj le ti ne morejo stavkati. Zaposleni v Slovenski vojski so na mnogih področjih diskriminirani samo zato, ker imajo v službi oblečeno uniformo in se jim zato arbitrarno omejujejo pravice vse počez, kot pravica do stavke. Zato **apeliramo na poslance, člane Odbora za obrambo**, da pripravljenega mnenja zakonodajnopravne službe na podlagi vladnega **ne podprete**.

S spoštovanjem,

Gvido Novak
predsednik

Poslano elektronsko:

- naslovníkom
- zainteresirani javnosti
- arhiv